

EVALUATIEVERSLAG

OUD-LEERLINGEN

Hoe kijken de leerlingen terug op DWS en hoe vergaat het hen nu op het V.O.?

Amsterdam, oktober 2017

Inleiding

Day a Week School (DWS) Amsterdam biedt sinds 2010 onderwijs aan cognitief talentvolle leerlingen. Het gaat om kinderen met een talent op analytisch en creatief gebied die behoefte hebben aan meer uitdaging dan zij in hun reguliere groep aangeboden krijgen. Deze leerlingen krijgen een dag per week onderwijs dat aansluit bij hun specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Zij worden uitgedaagd op sociaal, emotioneel en cognitief niveau. Momenteel gaan er wekelijks 432 leerlingen naar DWS in Amsterdam. Ook is er een groeiende groep leerlingen die niet meer naar DWS gaat en op het voortgezet onderwijs (v.o.) zit of inmiddels een vervolgopleiding volgt.

In het kader van ons kwaliteitsbeleid voeren wij eenmaal in de twee jaar een evaluatieonderzoek uit bij de oud-leerlingen. Wij vinden het van belang om ook deze groep kinderen te blijven volgen. Hoe hebben zij het DWS-onderwijs ervaren? Heeft het hen verder gebracht? En hoe vergaat het hen momenteel in het onderwijs? Om dit in kaart te brengen hebben wij de oud-leerlingen benaderd met een digitale vragenlijst. De resultaten zijn verwerkt in dit evaluatieverslag.

Deze resultaten bieden aanknopingspunten voor het verbeteren van de organisatie. Ook verschaft het ons enig inzicht in hoeverre deelname aan DWS invloed heeft op de verdere schoolontwikkeling van onze leerlingen in het onderwijs. Om ons onderwijs steeds weer te kunnen verbeteren, worden al deze gegevens meegenomen in onze plannen voor de toekomst.

Bij de vragenlijst hebben wij de oud-leerlingen ook gevraagd om hun e-mailadres aan ons door te geven. Op deze manier verzamelen wij een lijst met DWS-alumni. Deze lijst zullen wij in hierop volgende jaren bij blijven houden.

Wij willen graag alle deelnemende oud-leerlingen van harte danken voor hun deelname aan het onderzoek.

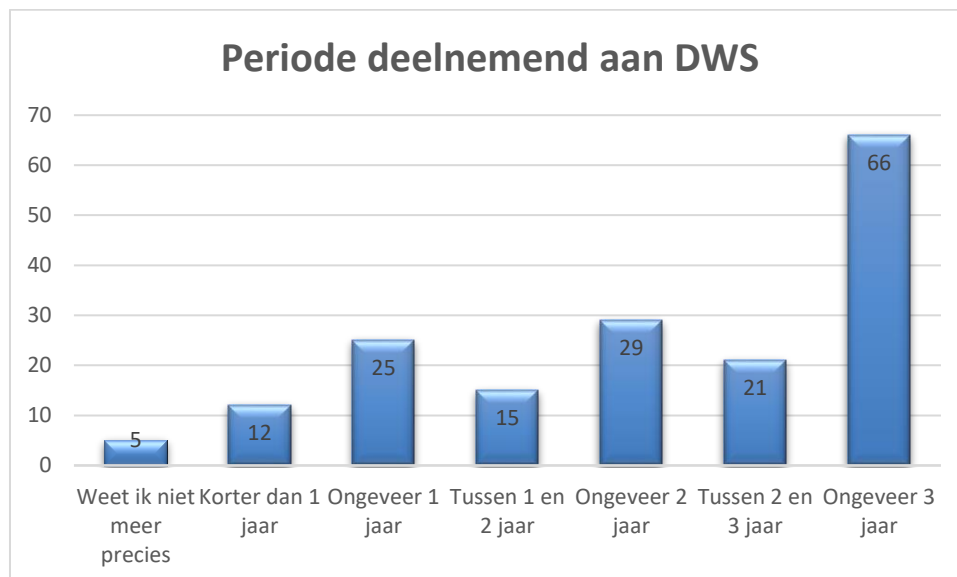
Methode en achtergrondgegevens

Voor dit evaluatieonderzoek zijn alle oud-leerlingen die aan het DWS-onderwijs hebben deelgenomen en op het VO zitten of een vervolgopleiding doen, benaderd met een (online) vragenlijst. Deze lijst bestond uit vragen die onder andere betrekking hebben op hoe de oud-leerlingen terugkijken op hun deelname aan DWS. De vragen zijn gericht op het plezier en de uitdaging die de leerlingen toen en nu ervaren en het contact met klasgenoten. Ook wordt nagevraagd in hoeverre zij in hun huidige situatie voordeel denken te hebben aan hun deelname aan DWS.

De respondenten hebben enkele vragen aan de hand van een 5-puntsschaal (bijvoorbeeld: 1 = niet leuk t/m 5 = heel leuk) kunnen beantwoorden. Ook zijn er open vragen gesteld.

Uiteindelijk hebben **173 oud-leerlingen** aan het onderzoek deelgenomen. Deze oud-leerlingen waren afkomstig van alle deelnemende locaties. De gemiddelde leeftijd van de leerlingen was **13 jaar en 10 maanden** (de jongste was 10 jaar en de oudste was 18 jaar). Er hebben in totaal **96 jongens** en **77 meisjes** deelgenomen aan het onderzoek (zie bijlage, tabel A).

De periode die de leerlingen aan DWS hebben deelgenomen varieert van korter dan 1 jaar tot ongeveer 3 jaar. De grootste groep leerlingen (66) nam ongeveer 3 jaar aan DWS deel.

De oud-leerlingen zijn na groep 8 en hun deelname aan DWS uitgestroomd naar verschillende middelbare scholen in en rondom Amsterdam. Een enkeling zit op een internationale school of gaat inmiddels naar een universiteit. Het overgrote deel van de groep (167 leerlingen) is doorgestroomd naar het vwo (Zie bijlage 1, Figuur A).

Resultaten

Hieronder vindt u een overzicht van de resultaten. U ziet hoe vaak een bepaalde score is gegeven (met 1 als laagste score en 5 als hoogste score). Ook is per vraag de gemiddelde score van alle deelnemende oud-leerlingen weergegeven.

1. Ervaring DWS en huidige vervolgonderwijs

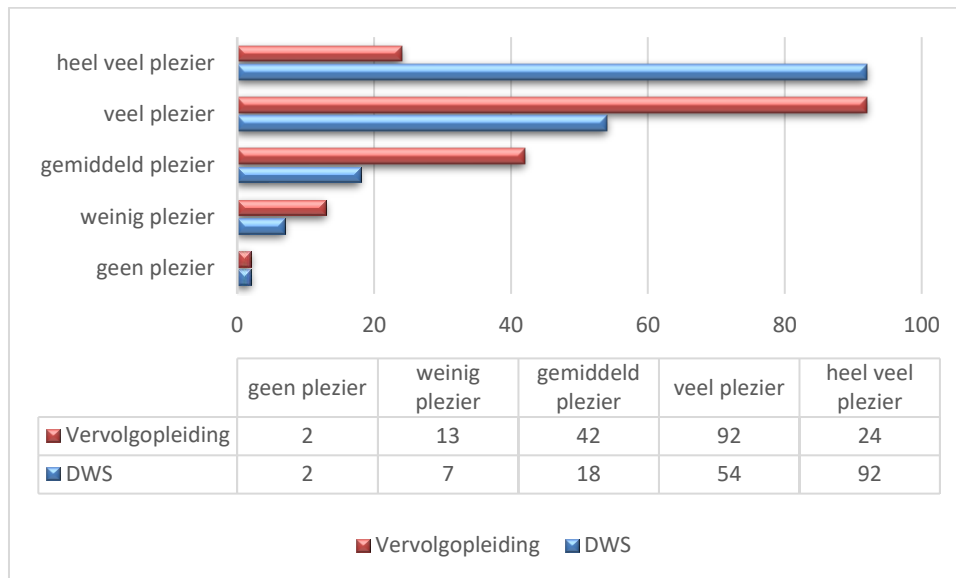
1.1 Plezier (schaal 1-5)

Met hoeveel plezier ging jij vroeger naar DWS?

Gemiddelde score: **4,3**

Met hoeveel plezier ga je nu naar school/studie?

Gemiddelde score: **3,7**

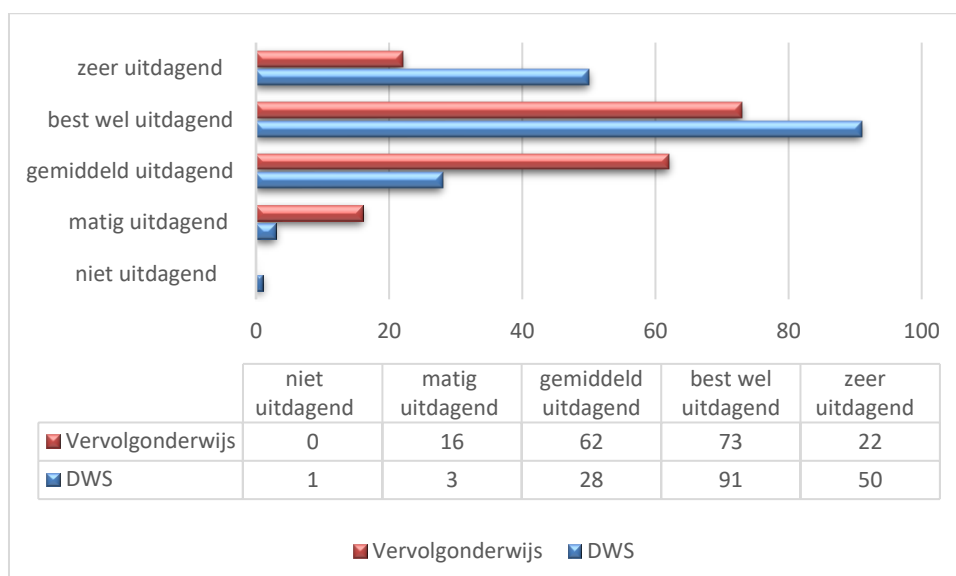
1.2 Uitdaging (schaal 1-5)

Hoe uitdagend was DWS voor jou?

Gemiddelde score: **4,1**

In hoeverre word je nu uitgedaagd op school/studie?

Gemiddelde score: **3,6**

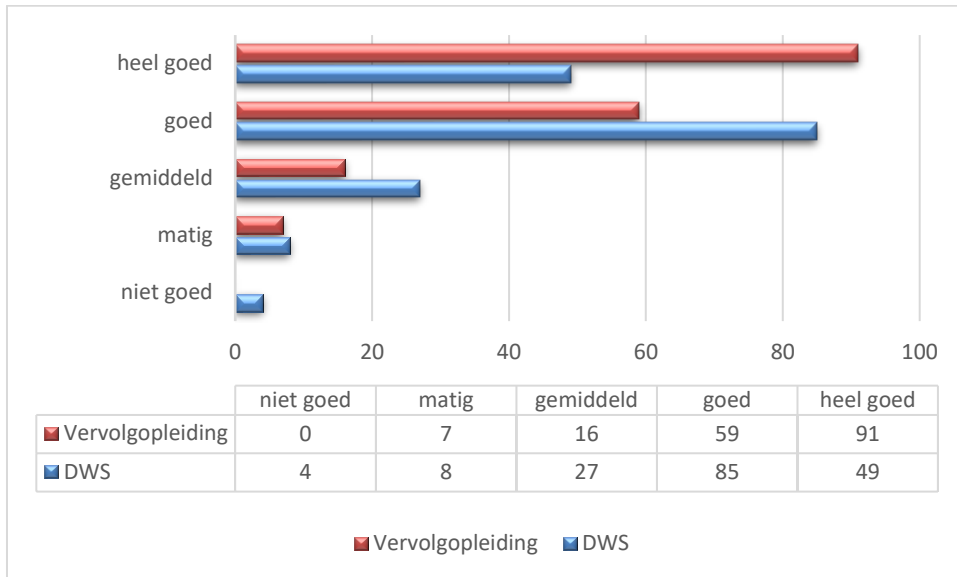
1.3 Klasgenoten

Hoe goed was het contact met je klasgenoten op DWS?

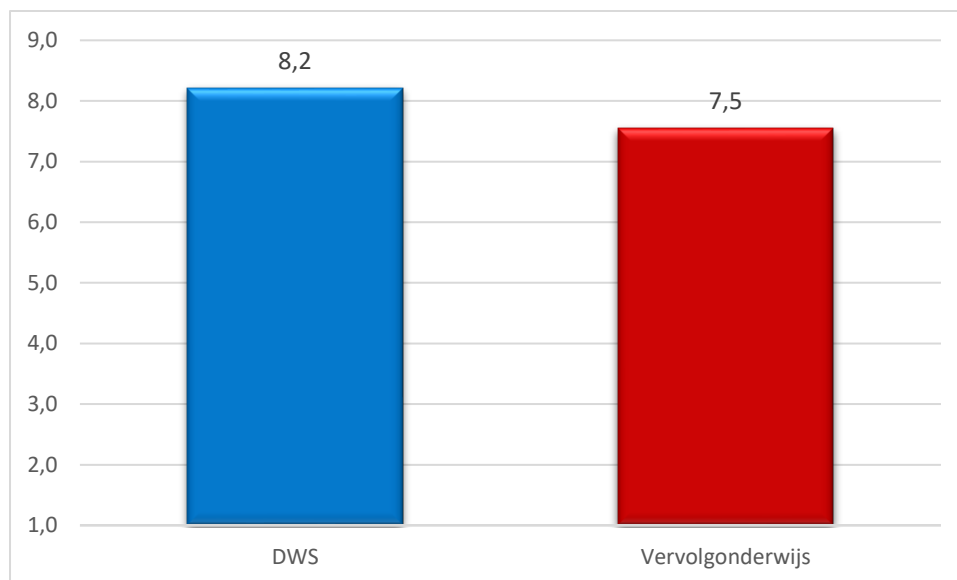
Gemiddelde score: 4,0

Hoe is het contact met huidige klasgenoten?

Gemiddelde score: 4,4

1.4 Algeheel oordeel DWS en vervolgonderwijs (gemiddeld cijfer)

Samenvatting

Het merendeel van de oud-leerlingen is bijzonder positief over de deelname aan DWS. Zij hebben hier veel plezier aan beleefd [score 4.3/5]. Ook over de mate waarin ze op DWS werden uitgedaagd zijn oud-leerlingen positief [score 4.1/5]. Het contact dat de leerlingen met hun klasgenoten op DWS hadden wordt overwegend positief beoordeeld [score 4.0/5].

De leerlingen hebben momenteel gemiddeld iets minder plezier in het onderwijs dan dat zij op DWS hadden [score 3.7/5]. De mate waarin de leerlingen nu in het onderwijs worden uitgedaagd ligt gemiddeld eveneens lager dan de uitdaging die zij op DWS hebben ervaren [score 3.6/5].

Het contact met de huidige klasgenoten in het onderwijs wordt gemiddeld als goed beoordeeld [score 4.4/5]. Deze score ligt iets hoger dan de score die de leerlingen gemiddeld geven over het contact dat ze hadden met klasgenoten op DWS.

2. (Meer)waarde DWS

Om meer inzicht te krijgen in de ervaringen en wensen van de oud-leerlingen zijn hun antwoorden op onze open vragen samengevat en toegelicht met quotes.

2.1 Wat hebben oud-leerlingen geleerd op DWS?

De meeste oud-leerlingen geven aan dat het belangrijkste dat ze hebben geleerd op DWS te maken heeft met **leren denken** (ongeveer 40 keer) en **creativiteit** (ongeveer 30 keer). De volgende antwoorden zijn gegeven:

'Ik heb geleerd om op verschillende manieren te denken'; 'Over de manieren van denken en hoe je welke kunt gebruiken'; 'Niet bij één oplossing blijven maar ook kijken naar andere oplossingen'; 'Dat je soms out of the box moet denken om aan een oplossing te komen'; 'Logisch nadenken'; 'Abstract nadenken'; 'Kritisch denken'; 'Origineel denken'; 'Creativiteit'.

Daarnaast noemen oud-leerlingen regelmatig dat het belangrijkste dat ze geleerd hebben te maken heeft met **leren leren** en **doorzettingsvermogen** (ongeveer 35 keer) en **leerplezier** (ongeveer 10 keer). De volgende antwoorden zijn gegeven:

'Voelen hoe het is om ergens je tanden in te zetten dat je niet in een paar tellen hebt opgelost'; 'Dat niet alles kan gaan hoe jij het wil en dat je soms gewoon door de zure appel heen moet bijten'; 'Om niet op te geven maar iets anders te proberen'; 'Veel langer nadenken over vragen/keuzes'; 'Dat ik niet snel op moet geven en dat niet alles makkelijk gaat'; 'Er is altijd een oplossing, die moet je alleen zien te vinden'; 'Doelen stellen'; 'Plannen en uitdaging zoeken'; 'Dat school ook leuk en uitdagend in plaats van saai kan zijn'; 'Dat uitdaging veel leuker is dan verveling'.

Er worden ook leeropbrengsten genoemd die te maken hebben met **zelfinzicht**, **zelfvertrouwen** en **samenwerken** (ongeveer 25 keer). De volgende antwoorden zijn gegeven:

'Het is belangrijk om met nieuwe mensen om te gaan en om met ze te leren samenwerken'; 'Aanpassen aan een nieuwe groep. Dat makkelijk kunnen leren relatief is'; 'Dat het oké is om gewoon te vragen. Op mijn andere school voelde ik me altijd dom'; 'Dat er meer kinderen zijn zoals ik';

'Dat ik meer kan dan ik denk'; 'Het meest is mij bijgebleven dat je toch jezelf moet zijn terwijl dat totaal niet iets was waar de les eigenlijk over ging'; 'Hoe je al je sterke kanten kan gebruiken op alles'; 'Blijven verder groeien in mijn ontwikkeling'.

Een enkele leerling noemt een vakinhoudelijke leeropbrengst of specifieke vaardigheid. Minder dan 10 oud-leerlingen kunnen niet noemen wat ze hebben geleerd op de Day a Week School.

2.2 Wat hebben oud-leerlingen gemist op DWS?

Ongeveer 110 oud-leerlingen kunnen niet aangeven dat ze iets hebben gemist op DWS. De oud-leerlingen die wel iets hebben gemist, noemen verschillende aspecten. Er zijn geen aspecten die duidelijk vaker, dus door meerdere leerlingen worden genoemd. Er kunnen wel een paar categorieën onderscheiden worden. Het gaat onder andere om **specifieke lesinhouden** en het leren van **specifieke vaardigheden**.

*'Ik heb vooral dingen zoals taalkunde gemist'; 'Ik had het leuk gevonden als we meer met techniek hadden gedaan'; 'Meer programmeeropdrachten'
'Leren plannen'; 'presentatie van projecten'; 'Ik zou graag geleerd hebben hoe ik snel werk, daar heb ik momenteel op het VO nog weleens problemen mee'*

Een aantal keren wordt het gemis van **de thuischool en vrienden** genoemd.

*'Mijn klasgenoten en een uitleg op mijn eigen school over wat DWS was en waarom ik er heen ging';
'Vrienden. Ik vond het niet leuk dat ik elke keer weer een dag miste met mijn eigen klas'*

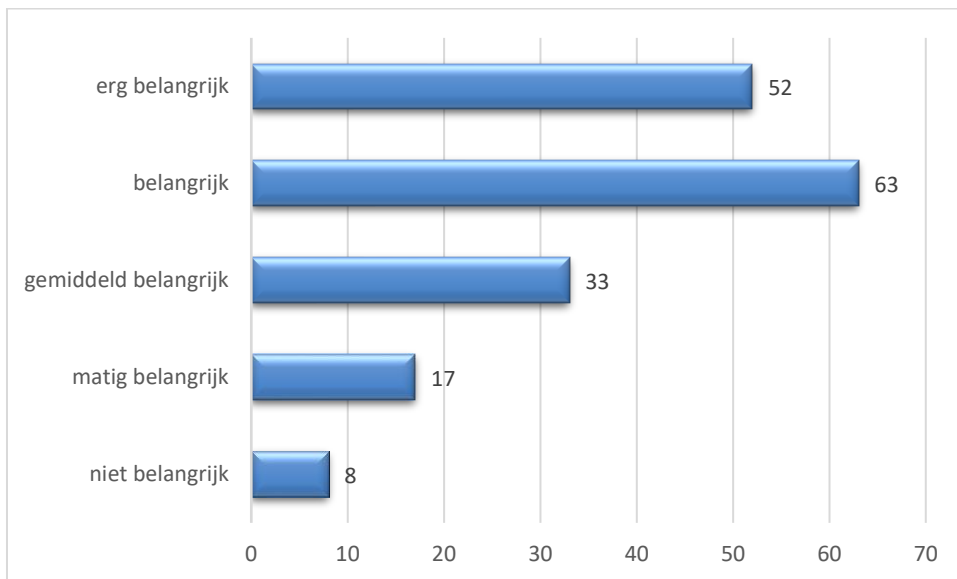
Daarnaast geven een paar oud-leerlingen punten aan die met de samenstelling van de DWS-groep te maken hebben of met **leerkrachtvaardigheden en het onderwijsaanbod**.

*'Ik miste diversiteit in de klas'; 'Allochtonen'; 'Meer leeftijdgenoten'
'Soms was er enig gebrek aan orde'; 'De DWS-juf was te sterk bezig met "nerd-achtige" jongetjes, natuurkunde, sterrenstelsels en dergelijke. Voor een wat breder geïnteresseerd kind die niet per se een nerd wilde zijn was het niet geschikt'*

2.3 Belang DWS (schaal 1-5)

Hoe belangrijk is het voor jou geweest dat je naar DWS gegaan bent?

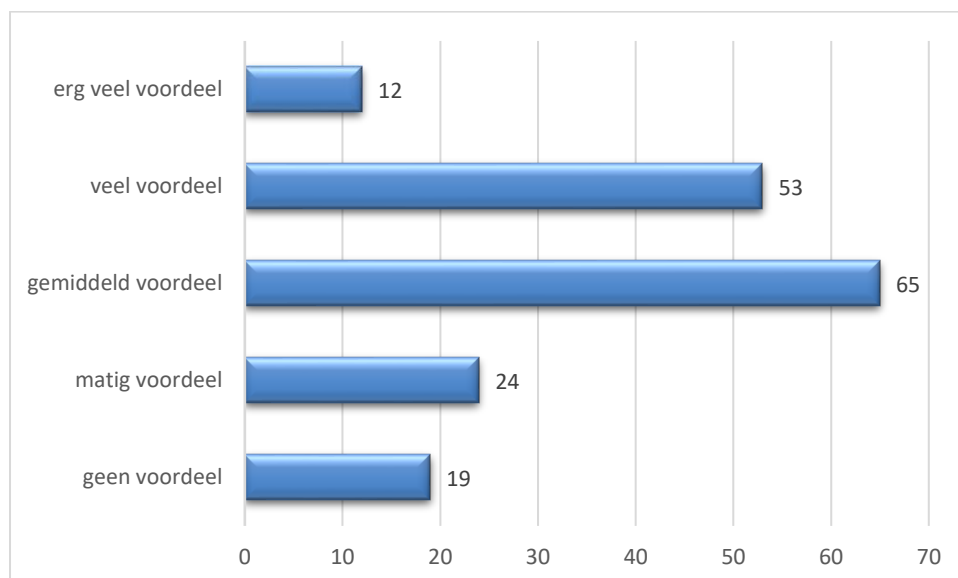
Gemiddelde score: **3,8**

2.4 Profijt deelname DWS (schaal 1-5)

In hoeverre heb je nu op school/studie voordeel van je deelname aan DWS?

Gemiddelde score: **3,1**

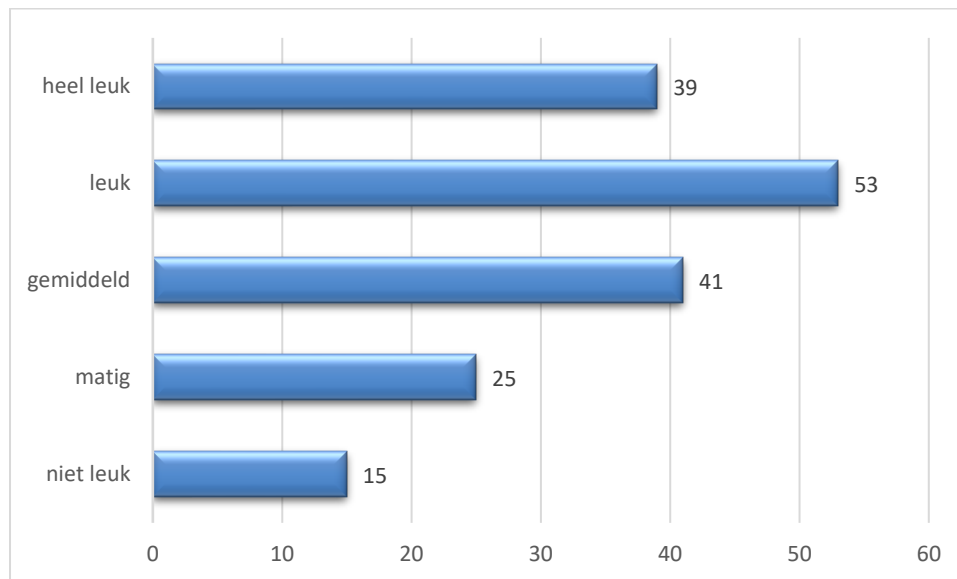

2.5 DWS op VO (schaal 1-5)

Wat zou je ervan vinden als er een DWS op de middelbare school zou zijn?

Gemiddelde score: **3,4**

2.6 Wat missen leerlingen in het vervolgonderwijs?

Ongeveer 45 oud-leerlingen geven aan niets te missen in hun huidige onderwijs. Een grote groep geeft zodoende wel aan iets te missen in hun huidige onderwijs. Deze oud-leerlingen geven vooral aan **uitdaging en differentiatie** (in zowel niveau als inhoud en vorm) te missen. Dit blijkt uit de volgende uitspraken:

'Uitdagende opdrachten waar je bij moet nadenken en verbanden moet leggen in plaats van alleen maar stof leren en dat toepassen'; 'Uitdaging en dan vooral meer out of the box-opdrachten'; 'De mogelijkheid om sommige vakken op een iets hoger niveau te doen'; 'Op school leren we vaak alleen informatie, dat wordt soms wat saai of langdradig. Het zou leuk zijn om ook weer eens wat doordenkvrAGEN te krijgen, dat is ook belangrijk'; 'De vrijheid: Je werkt nu uit boeken. Als je dat snapt, is het niet meer leuk (dus meer uitdaging)'; 'Bij bèta vakken mis ik vooral open-end vragen, we doen tamelijk tot te weinig om onze verschillende (wiskundige, natuurkundige of scheikundige) intuïties te verscherpen, daarbij ook nog plezier behoudend'; 'Bij gamma vakken zou ik graag willen dat we minder focussen op de waar en de wanneer maar op de waarom en de hoe aspecten'; 'Dat de lessen minder op een goed niveau zijn voor iedereen, omdat de niveaus op school meer uiteenlopen dan op de DWS. Hierdoor krijg je minder persoonlijk en aangepast les'; 'Vakken op verschillende niveaus'; 'Het zou fijn zijn als je soms lessen zou kunnen missen omdat je het vak als snapt'.

Hierop aansluitend geven sommige oud-leerlingen aan dat ze de **afwisseling** in het onderwijs, **creativiteit** of **specifieke leerinhouden** missen, zoals andere talen, wetenschap, informatica en filosofie. Ook zouden een aantal oud-leerlingen **meer invloed** willen hebben op het eigen leerproces en meer **inzicht in de bedoeling** van het onderwijs. Ze missen:

'Ruimte voor eigen invulling van het programma; veel verspilde tijd verplicht op school zitten'; 'Meer aandacht voor dingen waar kinderen geïnteresseerd in zijn. Het is leuk om iets te leren waar je interesse in hebt maar dat niet thuis kan doen door bepaalde redenen'; 'Er wordt nooit uitgelegd in welke context je wat je leert zult gebruiken in je verdere leven'; 'Voor sommige vakken overzicht (bijvoorbeeld van de eindexamenstof) en de redenen waarom we dingen leren'.

Een kleine groep oud-leerlingen geeft aan dat ze iets missen in de **relatie met andere leerlingen** of de **leerkracht**. Ook geeft een aantal leerlingen aan goede instructies, hulp of individuele aandacht te missen.

*'Samen zijn met mensen die weten hoe je bent en denkt'; 'Contact met andere leerlingen'; 'Sommige leraren weten alleen je naam en niet je karakter'
'Leraren die goed kunnen uitleggen'; 'Hulp bij het plannen van je huiswerk en het leren van toetsen';
'Aandacht voor leerlingen die snel dingen begrijpen en dan niks doen in plaats van ze lui noemen'*

Samenvatting

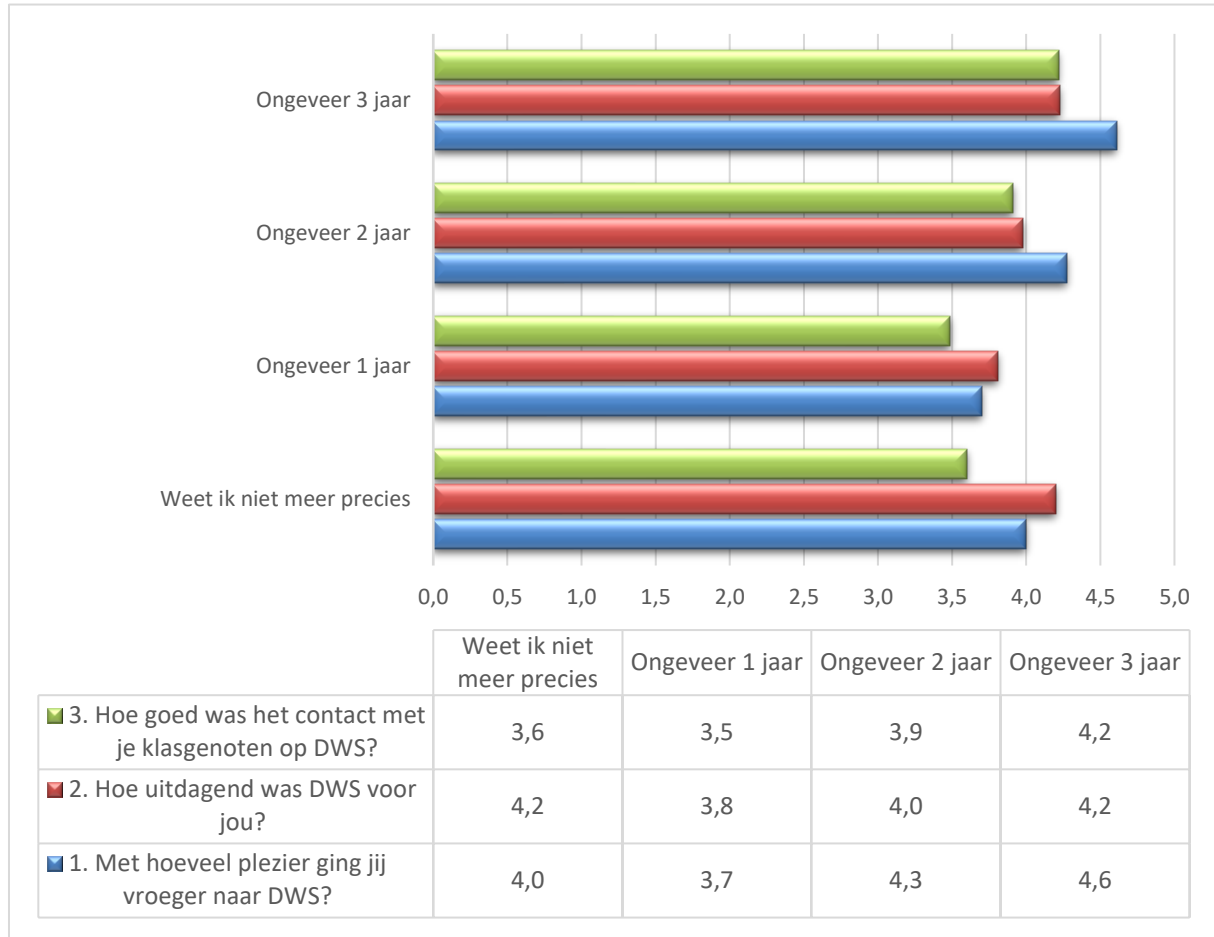
Bijna alle oud-leerlingen zijn goed in staat om aan te geven wat het belangrijkste is wat ze hebben geleerd binnen DWS. De aspecten die genoemd worden hebben te maken met leren denken, creativiteit, leren leren, doorzettingsvermogen, leerplezier, zelfinzicht, zelfvertrouwen en samenwerken. Een veel kleinere groep oud-leerlingen kan aangeven dat ze iets hebben gemist op DWS. Zij noemen diverse aspecten die te maken hebben met onderwijsinhoud en vorm. Daarnaast wordt door een aantal oud-leerlingen specifiek genoemd dat ze deelname aan de eigen klas en vrienden op de thuishoofschool hebben gemist.

Door de leerlingen wordt het als redelijk belangrijk ervaren dat zij naar DWS zijn gegaan [score 3.8/5]. Het voordeel van deelname aan DWS op het huidige onderwijs wordt door leerlingen matig positief gescoord [score 3.1/5]. Op de vraag of de leerlingen behoefte hebben aan een DWS-voorziening binnen hun huidige onderwijs wordt eveneens matig enthousiast gereageerd [score 3.4/5]. De meeste oud-leerlingen geven wel aan dat ze aspecten missen in hun huidige onderwijs, onder andere het gemis van uitdaging en differentiatie wordt meerdere keren genoemd.

3. Aantal jaren deelname DWS

We hebben gekeken naar de verschillen die samenhangen met de periode dat de leerlingen aan DWS deelnemen. Deze periode varieert van ongeveer één jaar tot ongeveer drie jaar.

In onderstaande grafiek en tabel is de gemiddelde mate van plezier, uitdaging en het contact met klasgenoten weergegeven per periode dat oud-leerlingen deelnamen aan DWS.

We zien dat hoe langer de leerling heeft deelgenomen aan DWS, hoe groter het plezier is geweest, hoe groter de mate van uitdaging en des te beter het contact met klasgenoten op DWS.

Dezelfde trend is te zien als het gaat om de mate waarin hun deelname aan DWS als belangrijk ervaren wordt en het voordeel dat ze ervaren van hun deelname aan DWS in het huidige onderwijs [tot 1 jaar 2.5/5; tussen 1 en 2 jaar 3.1/5; tussen 2 en 3 jaar 3.4/5]. Leerlingen die het langst hebben deelgenomen beoordelen DWS het hoogst [tot 1 jaar 7.5/10; tussen 1 en 2 jaar 8.1/10; tussen 2 en 3 jaar 8.6/10]. Ze hebben tevens een iets positiever beeld bij het idee van een DWS-vorm op het vervolgonderwijs dan de leerlingen die korter hebben deelgenomen [tot 1 jaar 3.2/5; tussen 1 en 2 jaar 3.2/5; tussen 2 en 3 jaar 3.7/5]. Zie bijlage: Tabel A.

Wanneer we kijken naar het plezier in het huidige onderwijs, zien we dat hoe korter een leerling heeft deelgenomen aan DWS, hoe groter het plezier in het huidige onderwijs [tot 1 jaar 3.9/5; tussen 1 en 2 jaar 3.8/5; tussen 2 en 3 jaar 3.6/5] en hoe hoger het vervolgonderwijs wordt beoordeeld [tot 1 jaar 7.8/10; tussen 1 en 2 jaar 7.6/10; tussen 2 en 3 jaar 7.4/10].

4. Jongens vs. meisjes

Er zijn weinig verschillen gevonden tussen de jongens en meisjes (zie bijlage: Tabel A). Bij een paar vragen scoren meisjes op de vijfpuntschaal gemiddeld positiever dan jongens. Zo hebben zij meer uitdaging ervaren op DWS [4.2/5 vs. 4.0/5] en vinden meisjes het belangrijker dat zij naar DWS zijn gegaan [3.9/5 vs. 3.7/5]. Ook als het gaat over de beleving van het huidige onderwijs zien we dat er weinig betekenisvolle verschillen gevonden worden. Meisjes beoordelen het huidige onderwijs gemiddeld iets hoger dan jongens [7.7/10 vs. 7.4/10].

Samenvatting en conclusies

De resultaten komen in grote lijnen overeen met de resultaten die in 2015 werden beschreven. De oud-leerlingen beoordelen hun deelname aan DWS over het algemeen positief. De meeste leerlingen gingen er met plezier naartoe, hebben een behoorlijke mate van uitdaging ervaren en hadden goed contact met hun klasgenoten. Er worden hierbij nauwelijks verschillen tussen jongens en meisjes waargenomen. We zien dat oud-leerlingen positiever zijn over hun deelname aan DWS en de (meer)waarde van DWS, naarmate zij langer aan DWS hebben deelgenomen. De leeropbrengsten die oud-leerlingen noemen sluiten volledig aan bij de doelstellingen van DWS, namelijk leren denken, leren leren en leren voor het leven. Een relatief kleine groep oud-leerlingen geeft aan dat ze op DWS iets hebben gemist, bijvoorbeeld het contact met vrienden in de eigen klas. De hoge respons van oud-leerlingen lijkt te wijzen op een grote commitment ten aanzien van de DWS.

Nagenoeg al onze leerlingen zitten op dit moment op een vwo-afdeling van het voortgezet onderwijs. Zij hebben in het vervolgonderwijs gemiddeld zeer goed contact met hun klasgenoten. Dit is mogelijk te verklaren vanuit de sterke behoefte aan sociale acceptatie en identiteitsvorming van jongeren in deze levensfase. De oud-leerlingen ervaren in hun huidige onderwijs redelijk tot voldoende plezier en uitdaging, maar gemiddeld minder dan op de DWS. Aspecten die zij missen binnen hun huidige onderwijs hebben onder andere te maken met uitdaging en differentiatie (in niveau, inhoud en vorm), creativiteit, inzicht in de bedoeling van het onderwijs en invloed op het eigen leerproces. Wij denken dat hier kansen liggen voor het voortgezet onderwijs. Als DWS kunnen we nog meer verbinding zoeken met de VO-scholen en de HBO en universitaire lerarenopleidingen om eraan bij te dragen dat deze kansen worden benut.

Ontwikkelpunten voor de DWS-organisatie

Naar aanleiding van dit onderzoek zijn er verschillende punten die wij meenemen voor de verdere ontwikkeling van het curriculum en van onze organisatie:

- Verder onderzoeken welke invloed de duur van deelname heeft op de effecten van DWS.
- Ons curriculum onder de loep nemen op de volgende punten:
  - Uiteenlopende thema's aan bod laten komen;
  - Binnen een thema verschillende lesactiviteiten aanbieden die een beroep doen op verschillende (vak)inhouden en vaardigheden;
  - Aandacht voor leren leren met het oog op de doorstroom naar het VO, zoals plannen en memoriseren van kennis.
- Kennismaking en contact tussen thuisleerkrachten en DWS-leerkrachten beter faciliteren, bijvoorbeeld door inloopmomenten na schooltijd.
- Nauwere samenwerking met v.o.-scholen, havo, vwo en gymnasia alsook de lerarenopleidingen, om na te gaan waar kansen liggen voor meer differentiatie en cognitieve uitdaging binnen het voortgezet onderwijs.

Geschreven door het DWS projectteam

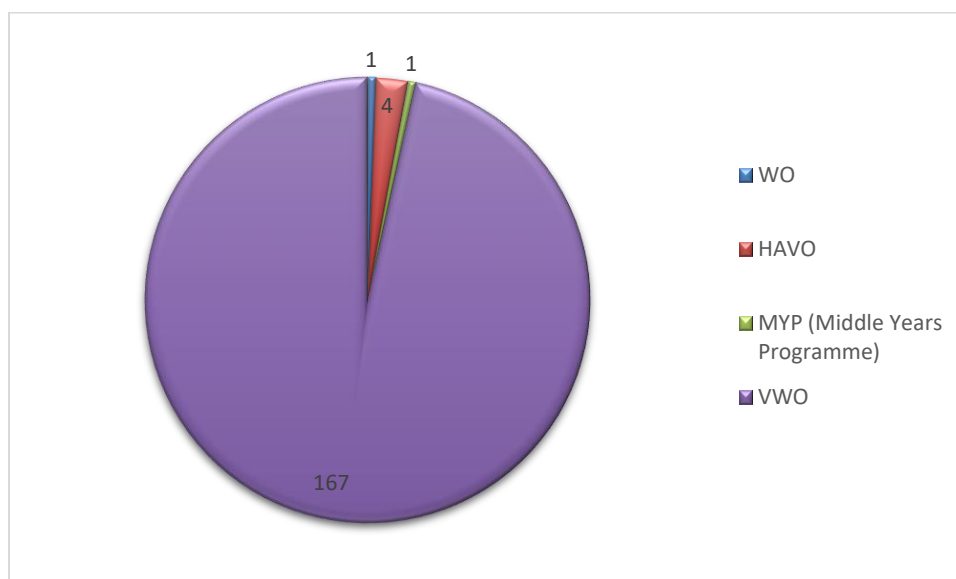
Annelies de Muijnck

Annerose Groot

Jaap Verouden

Bijlage 1

Figuur A: Huidige onderwijssetting

Tabel A: Gemiddelde scores op 5-punt schaalvragen

Vragen	Totaal (N=173)	Geslacht			Duur deelname DWS		
		Meisjes (N=77)	Jongens (N=96)		≤ 1 jaar (N=37)	1-2 jaar (N=44)	2-3 jaar (N=87)
Gemiddelde leeftijd	13,8	13,8	13,9		13,4	14,4	13,7
Plezier DWS	4,31	4,30	4,30		3,70	4,27	4,61
Plezier vervolgonderwijs	3,71	3,70	3,70		3,89	3,75	3,59
Uitdaging DWS	4,08	4,20	4,00		3,81	3,98	4,23
Uitdaging vervolgonderwijs	3,58	3,60	3,60		3,70	3,68	3,46
Contact klasgenoten DWS	3,97	4,00	3,90		3,49	3,91	4,22
Contact klasgenoten vervolgonderwijs	4,35	4,30	4,40		4,32	4,48	4,30
Belang deelname DWS	3,77	3,94	3,65		3,14	3,61	4,15
Voordeel van deelname DWS	3,09	3,17	3,02		2,46	3,05	3,40
Behoefte aan DWS vervolgonderwijs	3,44	3,53	3,36		3,22	3,18	3,67
Cijfer DWS	8,21	8,26	8,17		7,46	8,09	8,60
Cijfer vervolgonderwijs	7,55	7,70	7,43		7,76	7,57	7,44